

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh
poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky Ingrid Kosovej k vládnemu návrhu
zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní
(školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
a ktorým sa menia a doplňajú niektoré zákony
(tlač 933)

V súlade s ustanoveniami zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovanom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov predkladám nasledujúci pozmeňujúci a doplňujúci návrh k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a doplňajú niektoré zákony (tlač 933).

Vo vládnom návrhu zákona navrhujem tieto zmeny a doplnenia:

1. V bode 124 sa v § 28c ods. 1 na konci pripájajú tieto slová: „alebo stredné odborné vzdelanie“.

Odôvodnenie:

Navrhovaná úprava rozširuje možnosť plniť povinné predprimárne vzdelávanie formou domáceho vzdelávania aj na zákonných zástupcov, ktorí dosiahli stredné odborné vzdelanie bez maturitnej skúšky. Súčasný znenie zákona umožňuje túto formu vzdelávania len osobám s úplným stredným všeobecným alebo úplným stredným odborným vzdelaním, čím zbytočne vylučuje časť rodičov, ktorí síce nemajú maturitu, no disponujú dostatočnými kompetenciami, skúsenosťami a zručnosťami na zabezpečenie primeraného rozvoja dieťaťa v domácom prostredí. V praxi ide o profesie, ako sú kaderníčky, predavačky, opatrovatelky či pracovníci v službách, ktorí často prejavujú vysokú mieru zodpovednosti a záujmu o vzdelávanie svojich detí. Navyše, každé dieťa je v štyroch rokoch povinne posúdené z hľadiska jeho vývinu, čo vytvára dostatočný kontrolný mechanizmus na zabezpečenie kvality vzdelávania aj v prípade domáceho prostredia. Cieľom úpravy je teda zvýšiť rovnosť príležitostí rodičov, odstrániť zbytočne elitárske obmedzenie a zároveň zachovať primeranú ochranu kvality domáceho vzdelávania, ktorá je už dnes garantovaná systémom hodnotenia školskej pripravenosti dieťaťa.

2. V čl. I, 138. bode v § 30 ods. 2 sa slová „odseku 4“ nahrádzajú slovami „odseku 5“.

3. V čl. I, 138. bode v § 30 sa za odsek 2 vkladá nový odsek 3, ktorý znie:

„(3) Vzdelávanie v základnej škole na druhom stupni sa môže organizovať aj v triede, v ktorej sú žiaci viacerých ročníkov druhého stupňa, druhého vzdelávacieho cyklu alebo tretieho vzdelávacieho cyklu; spojenie viacerých ročníkov rôznych vzdelávacích cyklov je možné v rozsahu podľa odseku 5.“.

Doterajšie odseky 3 až 8 sa označujú ako odseky 4 až 9.

Odôvodnenie k bodom 2 a 3:

Cieľom tohto ustanovenia je podporiť inovatívne formy vzdelávania známe aj z medzinárodného prostredia, ktoré reflektujú individuálne potreby žiakov a umožňujú flexibilnejšiu organizáciu vyučovania. Takýto prístup sa uplatňuje napríklad v Montessori pedagogike, kde je bežné vzdelávanie v trojročných skupinách. Tieto skupiny podporujú prirodzené sociálne učenie, spoluprácu medzi staršími a mladšími žiakmi, rozvoj zodpovednosti a samostatnosti, ako aj individualizáciu učenia podľa tempa a úrovne každého dieťaťa. Zavedením tejto možnosti sa vytvára legislatívny rámec, ktorý umožní školám využívať moderné pedagogické metódy, zvyšovať kvalitu a inkluzívnosť vzdelávania a zároveň zachovať primeraný rozsah spájania ročníkov tak, aby bola zabezpečená kontinuita a kvalita vzdelávacieho procesu. Zároveň sa upravuje vnútorný odkaz v odseku 2 v nadväznosti na vloženie nového odseku 3.

4. V čl. I, 162. bode v § 55 ods. 4 písm. a) sa slovo „alebo“ nahrádza čiarkou.

5. V čl. I, 162. bode v § 55 ods. 4 sa za písmeno a) vkladá nové písmeno b), ktoré znie:

„b) slovného hodnotenia alebo“.

Doterajšie písmeno b) sa označuje ako písmeno c).

6. V čl. I, 162. bode v § 55 ods. 6 sa za slovo „spôsobilosti“ vkladajú slová „a proces ich získavania“.

Odôvodnenie k bodom 4 až 6:

Navrhovaná úprava umožňuje, aby sa na druhom stupni základnej školy mohlo používať

aj slovné hodnotenie, a zároveň rozširuje obsah hodnotenia o proces získavania vedomostí, zručností a spôsobilostí. Cieľom je posilniť formatívny charakter hodnotenia, ktorý reflektuje nielen výsledný výkon žiaka, ale aj jeho úsilie, pokrok a prístup v priebehu učenia sa. Hodnotenie aktivity žiaka v procese rozvíjania vedomostí, zručností a spôsobilostí predstavuje kľúčový nástroj na podporu aktívnej účasti žiaka vo vzdelávacom procese, od ktorej závisí rozvoj funkčnej gramotnosti, kritického myslenia, schopnosti riešiť problémy a rozvoj prierezových i doménových gramotností. Zavedenie slovného hodnotenia umožní učiteľom poskytovať konštruktívnu a rozvojovo orientovanú spätnú väzbu, ktorá žiaka motivuje a pomáha mu uvedomiť si vlastný pokrok. Navrhovaná úprava zároveň zohľadňuje moderné pedagogické prístupy a odporúčania medzinárodných organizácií (napr. OECD), ktoré zdôrazňujú význam formatívneho hodnotenia pre rozvoj kompetencií žiakov a podporu ich vnútornej motivácie učiť sa.

7. V čl. I sa za bod 170 vkladá nový bod 171, ktorý znie:
„171. § 58 sa dopĺňa odsekmi 5 až 9, ktoré znejú:

„(5) Ak žiak svojimi opakovanými vyjadreniami, postojmi a konaním predstavuje zrejmé riziko ohrozenia bezpečnosti a zdravia ostatných žiakov alebo zamestnancov školy, majetku školy alebo školského zariadenia, môže riaditeľ školy alebo riaditeľ školského zariadenia použiť ochranné opatrenie, ktorým je dočasné vylúčenie žiaka z prezenčnej výchovy a vzdelávania (ďalej len „dočasné vylúčenie“) na obdobie najviac desať po sebe nasledujúcich pracovných dní. Dočasné vylúčenie možno použiť iba po predchádzajúcom vyjadrení príslušného zariadenia poradenstva a prevencie.

(6) Počas obdobia dočasného vylúčenia škola poskytuje žiakovi výchovu a vzdelávanie dištančným spôsobom. Dočasné vylúčenie možno predĺžiť najviac o 15 po sebe nasledujúcich pracovných dní, ak sa počas pôvodného obdobia vylúčenia nepodarilo zabezpečiť podmienky na bezpečné začlenenie žiaka späť do kolektívu.

(7) Žiak môže počas dočasného vylúčenia vstupovať do priestorov školy alebo školského zariadenia iba so súhlasom riaditeľa školy alebo riaditeľa školského zariadenia.

(8) O použití dočasného vylúčenia škola alebo školské zariadenie bezodkladne informuje zákonného zástupcu žiaka a orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

(9) V období, v ktorom je žiak dočasne vylúčený je povinný absolvovať diagnostické vyšetrenia navrhnuté príslušným zariadením poradenstva a prevencie. Na základe

záverov diagnostických vyšetrení riaditeľ školy alebo riaditeľ školského zariadenia navrhne ďalší spôsob výchovy a vzdelávania žiaka.“.

Odôvodnenie:

Súčasná právna úprava neposkytuje školám efektívne nástroje na riešenie hroziacich rizík vyplývajúcich z antisociálnych porúch osobnosti žiakov. Z uvedeného dôvodu sa navrhuje opatrenie, ktoré spočíva v dočasnom vylúčení žiaka z prezenčnej výchovy a vzdelávania na dobu určitú, počas ktorej na základe odbornej diagnostiky bude možné navrhnúť ďalší spôsob výchovy a vzdelávania rizikového žiaka. Na rozhodnutie riaditeľa školy alebo školského zariadenia sa pri uložení tohto opatrenia v záujme jeho okamžitej účinnosti nebude vzťahovať všeobecný predpis o správnom konaní.

Ostatné novelizačné body v čl. I sa primerane prečísľujú.

8. V čl. I, 240. bode v § 114 ods. 9 sa slová „§ 30 ods. 6“ nahrádzajú slovami „§ 30 ods. 7“.

Odôvodnenie:

Úprava vnútorného odkazu v nadväznosti na vloženie nového odseku 3 v § 30.

9. V čl. I bod 243 znie:

„243. V § 117 ods. 9 sa slová „môže poskytovať“ nahrádzajú slovom „poskytne“ a na konci sa pripája táto veta: „Ak ide o neplnoletého cudzinca podľa § 146 ods. 2, ktorý sa nachádza na území Slovenskej republiky bez sprievodu zákonného zástupcu, a nemožno mu ubytovanie a stravovanie zabezpečiť iným spôsobom, školský internát mu poskytuje ubytovanie a stravovanie aj v dňoch pracovného voľna, pracovného pokoja a v období školských prázdnin.“.“.

Odôvodnenie:

Navrhovaná úprava spresňuje povinnosť školského internátu poskytnúť ubytovanie a stravovanie deťom a žiakom aj v čase pracovného voľna, pracovného pokoja a počas školských prázdnin, namiesto doterajšej fakultatívnej možnosti. Cieľom zmeny je zabezpečiť právnu istotu a kontinuitu starostlivosti o deti a žiakov, ktorí sú ubytovaní v školských internátoch, najmä v prípadoch, keď ich rodinné alebo sociálne podmienky neumožňujú návrat domov počas víkendov alebo

prázdnin. Povinnosť poskytovať ubytovanie a stravovanie v uvedenom období zároveň predchádza riziku prerušenia starostlivosti, ktoré by mohlo mať nepriaznivý vplyv na zdravie, bezpečnosť či vzdelávací proces žiaka. Zmena reaguje aj na potrebu zvýšiť sociálnu ochranu detí v zraniteľných situáciách, vrátane žiakov z marginalizovaných komunit alebo cudzincov bez sprievodu zákonného zástupcu, pre ktorých je školský internát často jediným stabilným prostredím. Ustanovenie teda posilňuje záväzný charakter poskytovania starostlivosti a zabezpečuje, aby sa školské internáty správali ako garant kontinuálnej výchovno-vzdelávacej a sociálnej podpory žiakov počas celého roka.

10. V čl. I sa za bod 259 vkladá nový bod 260, ktorý znie:

„260. V § 144 ods. 1 písmeno m) znie:

„m) informácie týkajúce sa jeho osoby a jeho výchovno-vzdelávacích výsledkov; ak ide o plnoletého žiaka, má právo aj na poskytnutie kópie ohodnotenej písomnej práce,“.

Ostatné novelizačné body v čl. I sa primerane prečísľujú.

11. V čl. I sa za bod 261 vkladajú nové body 262 a 263, ktoré znejú:

„262. V § 144 sa odsek 4 dopĺňa písmenom i), ktoré znie:

„i) informovať školu alebo školské zariadenie o zmene svojej zdravotnej spôsobilosti, zdravotných problémoch alebo iných závažných skutočnostiach, ktoré by mohli mať vplyv na priebeh jeho výchovy a vzdelávania alebo na výkon odborných činností, ak ide o plnoletého žiaka.“.

263. V § 144 ods. 6 sa za písmeno b) vkladá nové písmeno c), ktoré znie:

„c) poskytnutie kópie ohodnotenej písomnej práce svojho dieťaťa“.

Doterajšie písmená c) až g) sa označujú ako písmená d) až h).

Ostatné novelizačné body v čl. I sa primerane prečísľujú.

Odôvodnenie k bodom 10 a 11:

V aplikačnej praxi sa opakovane vyskytujú prípady, keď školy odmietajú poskytnúť zákonným zástupcom alebo plnoletým žiakom kópie ohodnotených písomných prác, a umožnia im iba nahliadnutie do týchto dokumentov. Tento postup, hoci je formálne upravený napríklad v § 86 ods. 3 školského zákona, neposkytuje žiakom a ich zákonným zástupcom dostatočnú možnosť

overiť objektivitu hodnotenia, a tým ani efektívne uplatniť ich právo na spravodlivé posúdenie výsledkov vzdelávania. Písomné práce žiaka však predstavujú osobné údaje v zmysle nariadenia GDPR, pretože obsahujú informácie o jeho vedomostiach, schopnostiach, intelektuálnych postupoch či rukopise. Tento výklad potvrdil Súdny dvor Európskej únie v rozhodnutí Nowak v Data Protection Commissioner (C-434/16), v ktorom uviedol, že odpovede vpísané uchádzačom do testu, ako aj komentáre a hodnotenie vyučujúceho, patria do kategórie osobných údajov. Škola ako prevádzkovateľ osobných údajov má preto v zmysle článku 15 ods. 3 GDPR povinnosť poskytnúť dotknutej osobe kópiu spracúvaných údajov. Pojem „kópia“ je podľa judikatúry Súdneho dvora EÚ vykladaný ako trvalá a hmatateľná reprodukcia údajov, ktorá umožňuje ich reálne preskúmanie. Poskytnutie len časovo obmedzeného nahliadnutia túto povinnosť nenapĺňa. Z uvedeného dôvodu je potrebné explicitne ustanoviť právo žiaka alebo jeho zákonného zástupcu na sprístupnenie kópie ohodnotenej písomnej práce, čím sa zabezpečí súlad vnútroštátnej úpravy s právom Európskej únie, zásadou transparentnosti a právom na prístup k vlastným osobným údajom. Zároveň sa v § 144 ods. 4 dopĺňa písm. i) s cieľom zabezpečiť, aby škola a školské zariadenie disponovali všetkými dôležitými informáciami, ktoré môžu mať vplyv na výchovu a vzdelávanie plnoletého žiaka.

12. V čl. I sa za bod 264 vkladá nový bod 265, ktorý znie:

„265. § 144 sa dopĺňa odsekom 24, ktorý znie:

„(24) Ak v súvislosti s nesplnením informačnej povinnosti podľa odseku 7 písm. d) dôjde k ohrozeniu života alebo poškodeniu zdravia ostatných žiakov alebo zamestnancov školy alebo majetku školy, riaditeľ školy alebo riaditeľ školského zariadenia oznámi túto skutočnosť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a orgánom činným v trestnom konaní do troch pracovných dní po tom, čo sa o tom dozvedel.^{80aa)} Oznamovacia povinnosť uložená orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa osobitného predpisu tým nie je dotknutá.^{80ab)}“.

Poznámky pod čiarou k odkazom 80aa a 80ab znejú:

„^{80aa)} Zákon č. 305/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon.

^{80ab)} § 17 ods. 1 písm. b) zákona č. 305/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov.“.

Ostatné novelizačné body v čl. I sa primerane prečísľujú.

13. V čl. I sa za bod 277 vkladá nový bod 278, ktorý znie:

„278. V § 152 sa za písmeno d) vkladá nové písmeno e), ktoré znie:

„e) informovať orgány sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately alebo orgány činné v trestnom konaní o prípadoch závažného rizikového správania žiaka, ktorým ohrozuje svoju vlastnú bezpečnosť alebo bezpečnosť ostatných žiakov a zamestnancov školy.“.

Doterajšie písmeno e) sa označuje ako písmeno f).

Ostatné novelizačné body v čl. I sa primerane prečísľujú.

Odôvodnenie k bodom 12 a 13:

Účelom navrhovanej úpravy je zabezpečiť, aby škola a školské zariadenie disponovali všetkými dôležitými informáciami, ktoré môžu mať vplyv na výchovu a vzdelávanie plnoletého žiaka. V súčasnosti sú zákonní zástupcovia povinní tieto informácie škole poskytovať, avšak v praxi sa táto povinnosť často neplní a jej porušenie nie je účinne vymáhané. Navrhovaná úprava reaguje na túto aplikačnú medzeru a stanovuje jasnú povinnosť školy aktívne iniciovať spoluprácu s príslušnými orgánmi v prípadoch, keď dochádza k neplneniu informačnej povinnosti alebo k nebezpečnému správaniu žiaka. Cieľom je predchádzať závažným následkom takéhoto správania a posilniť zodpovednosť všetkých zúčastnených subjektov za bezpečné a podporné prostredie vo výchovno-vzdelávacom procese.

Pozmeňujúci a dopĺňajúci návrh
poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky Ingrid Kosovej k vládnomu návrhu
zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní
(školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony
(tlač 933)

Meno a priezvisko:

1. INGRID KOŠOVÁ
2. JANA HANULIAKOVÁ
3. TINA GAŽOVIČOVÁ
4. BRATISLAVA SPIŠČÁK
5. JANA KLEINERT
6. RICHARD DUBOVÝ
7. VERONIKA KESIAKOVÁ
8. MALEK LACKOVIČ
9. ZUZANA MESTEROVÁ
10. ZUZANA TREUKLOVÁ
11. BRATISLAVA VÁNEČ
12. TAMARA STOKLOVÁ
13. OTOVÁ DVORÁK
14. JÁN HARGÁŠ
15. JÁN ŠTEFANKO
16. DAVID DEJ
17.
18.
19.
20.

Podpis:

[Handwritten signatures corresponding to the list of names]